

Oplægsopholder: Britta Frederiksen, Musikterapeut, MA, PhD. Ph.d. program i Musikterapi. Institut for Kommunikation, Aalborg Universitet

Titel: Phd projekt – Udvikling af den terapeutiske relation i musikterapi med retspsykiatriske patienter

Ph.d. projektet er indskrevet ved Doctoral program i Musikterapi ved Aalborg Universitet. En samarbejdsaftale sikrer at data kan indsamles i Afdelingen for Retspsykiatri i Region Sjælland.

Studiet har til formål at undersøge: Hvordan musikterapi kan bidrage til opbygningen af den terapeutiske relation med indlagte retspsykiatriske patienter i opstartsfasen af et terapi forløb?

Forskningsspørgsmålet lyder:

1: Er det muligt at etablere en terapeutisk relation med indlagte retspsykiatriske patienter med skizofreni i opstartsfasen af et musikterapi forløb?

I bekræftende fald:

2: Kan de elementer, der bidrager til opbygningen af den terapeutiske relation mellem musikterapeut og indlagte retspsykiatriske patient med skizofreni, i opstartsfasen af et musikterapi forløb identificeres?

- I så fald : Hvordan kan disse elementer beskrives?

Den terapeutiske relation er afgørende for at få patienten til at acceptere og samarbejde om en forandringsprocess i et terapi/behandlingsforløb. Adskillige studier viser at den terapeutiske relation er det element, der har størst betydning for terapiens resultat [outcome] (Horvath, DelRe, Flückiger & Symonds 2011; Monsen & Rønnestad 2010). Den forskning der foreligger er dog baseret på psykoterapi med bedre fungerende patienter, end de svært psykisk syge i retspsykiatrisk regi (Priebe & McCabe 2006).

I retspsykiatrisk regi er der en overvægt af patienter med en diagnose indenfor det skizofrene spectrum (Kramp & Gabrielsen 2004). Udover de udfordringer den psykiatriske lidelse giver patienterne i forhold til at være i en relation, har de også ofte en antisocial adfærd præget af anspændthed, en manglende evne til at regulere affekt, aggression og arousal. Kontakten til den retspsykiatriske patient kan være præget af magtkampe og kontrol. Dertil kommer at patienterne ofte har ingen eller kun ringe sygdomsindsigt, hvilket sammenholdt med det faktum at de er dømt til behandling gør opbygningen af samarbejde og den terapeutiske relation meget udfordrende.

Musikterapi har en række kvaliteter, der gør den egnet i forhold til at møde patienten og styrke opbygningen af den terapeutiske relation. Musikkens basale og kropsnære udtrykselementer medvirker til at kunne skabe bevægelser hos og interaktion med patienter, der lider af skizofreni og derigennem styrke patientens kommunikation og overvindelse af tendensen til tilbagetrækning (Pedersen 2012).

Et Cochrane review omhandlende musikterapi med patienter der lider af skizofreni viser, at musikterapi signifikant forbedrer nogle af de generelle symptomer (herunder bedring af opmærksomhed og motivation), samt reducerer de negative symptomer (herunder emotionel og social tilbagetrukkethed og forbedring af evne til kontakt og udtryksmuligheder) (Gold, Heldal & Wigram 2005). I musikterapi med retspsykiatriske patienter er det muligt at tage del i og rumme de aggressive udtryk her-og-nu og i en social acceptabel ramme. Musikken giver udtryk til kropslige og energimæssige tilstande, og gør det muligt for musikterapeuten aktivt at tage del i dette udtryk og ad den vej hjælpe den retspsykiatriske patient til at udtrykke, udforske og regulere sin aggression og arousal. Udgangspunktet for en kontakt kan være "vi spiller bare sammen". Relationen opbygges gennem en positiv kontakt og forsigtigt formuleres et terapeutisk formål (Hakvoort, Bogaerts, Thaut & Spreen 2013).

Der foreligger mange studier der dokumenterer effekten af den terapeutiske relation men kun ganske få der undersøger hvilke elementer, der medvirker til at opbygge den terapeutiske relation (Castonguay, Constantino & Holtforth 2006; Horvath et al. 2011). Derfor er det relevant at undersøge om musikterapi med sin non-verbale og oplevelsesorienterede tilgang kan medvirke til at engagere og motivere den retspsykiatriske patient til at involvere sig i og samarbejde omkring sin egen behandling.

Phd studiet er et mixed method studie, primært baseret på kvalitative data men med kvantitative data til at underbygge de kvalitative data.

Medvirkende patienter i projektet vil være patienter med en diagnose indenfor det skizofrene spektrum (F20, ICD 10), indlagt på en retspsykiatrisk afdeling i DK med en dom til behandling eller anbringelse i retspsykiatrisk regi. 4 patienter vil blive rekrutteret til studiet, og de vil modtage musikterapi ½ time ugentlig. Musikterapien tilrettelægges ud fra, hvad der er klinisk relevant for den enkelte patients behandling. Terapeuten vil også være forsker, hvilket har en række fordel ifht. projektet. Den terapeutiske relation inkluderer to personer, og terapeutens oplevelser i interaktionen er vigtige i forhold til at identificere de relationsopbyggende elementer.

Data vil overordnet være baseret på terapeutens terapinoter, korte spørgeskemaer som patienten udfylder samt interview af patienten samt kliniske data. Spørgeskema og interview vil blive udført af en forskningsmedhjælper.

Dataindsamling er netop påbegyndt.

Litteratur:

Castonguay, L. G., Constantino, M. J., & Holtforth, M. G. (2006). The working alliance: Where are we and where should we go? *Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training*, 43(3), s. 271-279.

Gold, C., Heldal, T. O., Dahle, T., & Wigram, T. (2005). Music therapy for schizophrenia or schizophrenia-like illnesses. *Cochrane Database of Systematic Reviews [Online]*, [2][2], CD004025. doi: 10.1002/14651858.CD004025.pub2

Hakvoort, L, Bogaerts, S, Thaut, M.H. & Spreen, M (2013b). Influence of Musictherapy in coping Skills and anger management in Forensic psychiatric patients: An Exploratory study In: *International Journal of offender Therapy and Comparative Criminology*

Horvath, A. O., Del Re, A. C., Flückiger, C., & Symonds, D. (2011a). Alliance in individual psychotherapy. *Psychotherapy*, 48(1), 9-16. doi: 10.1037/a0022186

Kramp, P., & Gabrielsen, G. (2004). Retspsykiatriske patienter i H: S: Diagnoser, misbrug og kriminalitet. *Ugeskrift for Læger*, 166(34), s. 2890-2894.

Nissen-Lie, H. A., Monsen, J. T., & Rønnestad, M. H. (2010). Therapist predictors of early patient-rated working alliance: A multilevel approach. *Psychotherapy research*, 20(6), s. 627-646.

Pedersen, I. N. (2012). Forskning i musikterapi. *Dansk Musikterapi*, 9(1), s. 49-59. Aalborg Musikterapiklinikken

Priebe, S., & McCabe, R. (2006). The therapeutic relationship in psychiatric settings. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 113, s. 69-72.